

DUCH SVATÝ A SVOBODA

Žijte z moci Božího Ducha, a nepodlehnete tomu, k čemu vás táhne vaše přirozenost. (Ga 5:16)

1. čtení: Skutky 2:1-13

Hlavní čtení: Galatským 5:13-26

ÚVOD: SVÁTEK SVOBODY

Milí bratři, milé sestry,

Američané slaví Den nezávislosti 4. července, protože právě 4. července 1776 vyhlásil kontinentální kongres *Deklaraci nezávislosti Spojených států* na Velké Británii. Francouzi slaví svůj svátek svobody o pár dní později, 14. července. Ten den si připomínají pád Bastilly (1789), a tím i symbolický začátek Velké francouzské revoluce. V České republice, jak známo, se oslavy svobody konají 17. listopadu.

A my křesťané? My samozřejmě můžeme naši svobodu v Kristu oslavovat každý den našeho života. A přesto ten úžasný dar svobody ve shromáždění pořádně oslavujeme jen několikrát do roka. Především o Velikonocích, kdy si připomínáme a prožíváme Kristovu zástupnou obět' na kříži. Na tom golgotském kříži nás přece Pán Ježíš osvobodil od hříchu a od smrti. A zároveň oslavujeme Kristovo vzkříšení, kterým nám Pán zaslíbil, že jednou budeme z hříchu a ze smrti vysvobozeni úplně, nadobro, stoprocentně.

Mezi křesťanské svátky svobody však musíme počítat také Svato-dušní svátky. Tehdy v neděli, deset dní po Ježíšově nanebevstoupení, sestoupil v plnosti Duch svatý na Kristovy učedníky. Vstoupil jim do života. Stal se jejich nedílnou součástí. Prostoupil jejich nitro a už je nikdy neopustil. A vlastně ne pouze na několik málo apoštolů, ale také na všechny, kteří v ten den, na základě zvěstovaného evangelia, uvěřili v Ježíše Krista a přijali ho za svého Pána a Spasitele. Bylo jich tehdy na tři tisíce, jak nás Lukáš informuje. (Sk 2:41)

I. SVOBODA JE DAR DUCHA SVATÉHO

A s příchodem Ducha svatého přišla také pravá svoboda. Duch svatý je všechny, apoštoly i ty nové učedníky, svázal s Ježíšem Kristem. Duch svatý – a nikdo jiný! – stál za jejich vírou v Krista. Duch svatý způsobil, že ti všichni byli vysvobozeni z hříchu, vyrváni ze zotročujících pracek Satana, vyproštěni z chapadel smrti. Učinil z nich svobodné děti Boží, svobodné sourozence Pána Ježíše.

A toto osvobodivé dílo Ducha svatého od té chvíle prožívá každý, kdo se ke Kristu obrátí. Tak to popisuje třeba apoštol Pavel v listu Titovi:

- ⁵ *On nás zachránil ne pro spravedlivé skutky, které my jsme konali, nýbrž ze svého slitování; zachránil nás obmytím, jímž jsme se znovu zrodili k novému životu skrze Ducha svatého.* ⁶ *Bohatě na nás vylil svého Ducha skrze Ježíše Krista, našeho Spasitele,* ⁷ *abychom ospravedlnění jeho milostí měli podíl na věčném životě, k němuž se upíná naše naděje. (Tt 3:5-7)*

Ano, je to Bůh, Duch svatý, kdo nás přivádí nejprve k poznání vlastního hříchu (J 16:7-9), kdo nás vede k pokání, kdo nám dává poznat velikou milost a lásku Pána Ježíše, a kdo nás nakonec strhne k nohám Spasitele. Jistě, jsou to naše ústa, která Kristu říkají: *Zachraň mě, Pane.* Je to náš rozum, který Kristu přitakává na všechno, co pro nás učinil. Jsou to naše city, které se radostným vzrušením přímo bouří z té veliké Boží milosti, kterou smíme hltat plnými doušky. Ale zároveň věříme, že to celé je veliké dílo, veliká služba Ducha svatého, který nás k tomu všemu připravuje.

Víte, v dnešní době pro nás není těžké o tomto osvobozujícím díle Ducha svatého pochybovat. My jsme přece zvyklí rozhodovat o svém životě. Sami si vaříme jídla, na která máme chuť. Sami se díváme v televizi na programy, které nás baví. Sami si na zahradě sázíme a sklízíme plody, které nám prospívají. Sami si kupujeme oblečení, které nám snad sluší. Sami se stříháme, tedy alespoň já. A vy ostatní si poručíte u kadeřnice, jaký účes vám má „vyrobit“. Víte, jak znělo jedno z prvních a neustále opakovaných slov naší Natálky? *Sama! Sama!* A to se s člověkem táhne po zbytek života. *Sám! Sám! O všem si rozhoduji sám!*

A tak se nám někdy zdá, že my sami jsme se rozhodli věřit v Pána Ježíše. A že se pro něj den co den, znovu a znovu, rozhodujeme. Ale Písmo to vidí jinak! Boží slovo nám často připomíná, že autorem naší víry, a tedy i tím klíčovým osvoboditelem, je Duch svatý. To je největší a nejrozsáhlejší služba Ducha svatého. To je jeho nejzáračnější dílo. To je jeho nejslavnější práce s námi i mezi námi. To je naprostý základ. A právě dnes společně oslavujeme Ducha osvoboditele. Ducha svatého, který nás přivádí k Ježíši Kristu, a tím k pravé, nefalšované svobodě.

První výměr křesťanské svobody tedy zní: **Svoboda je dar**. Ten dar nám z vůle nebeského Otce Pán Ježíš odemkl a Duch svatý nám jej předal. Křesťanská svoboda je tedy jako poklad bezpečně ukrytý v trezoru. Ten trezor otevírá Pán Ježíš – svou smrtí a svým vzkříšením. A Duch svatý nám ten jedinečný poklad předává. A kdo ten poklad přijme, kdo tuto svobodu vážně vezme za svou, kdo se nechá prostoupit Duchem svatým, ten už hříchu nikdy otročit nebude. Ten už nebude zajatcem smrti. Ten už nikdy nebude maňáskem v rukou toho Zlého. Tím tedy dnes apoštol Pavel začíná. Slavnostním prohlášením:

- ¹³ *Vy jste byli povoláni ke svobodě, bratři.*

II. CÍLEM SVOBODY JE SLUŽBA

Ovšem dobře nakládat s nově nabytou křesťanskou svobodou v Duchu svatém, to může být pořádná fuška. Proto, křesťane, musíš stále znovu přemýšlet: *K čemu mě Bůh osvobodil? Proč mně dal svobodu? Jak mám s tou svobodou vlastně zacházet?* Proto Pavel okamžitě přispěchá s důležitým výměrem křesťanské svobody:

- *Jen nemějte svobodu za příležitost k prosazování sebe, ale služte v lásce jedni druhým.* ¹⁴ *Vždyť celý zákon je shrnut v jednom slově: Milovati budeš bližního svého jako sebe samého!*

Jednoduše řečeno: **Křesťanská svoboda je otroctví**. Ano, zní to naprosto nelogicky. Zní to paradoxně. Je to šokující výrok. Ale tak tomu je: Pravá svoboda je vlastně ochotná a laskavá služba. Dobrovolné otroctví našim bližním. Dobrovolná služba lidem kolem nás. Otroctví lásky. Služba lásky.

Bratři a sestry, my nejme svobodní proto, abychom si žili, jak se nám to hodí, jak se nám zachce – třeba i na úkor lidí kolem nás. Bůh nám nedaroval svobodu proto, abychom se chovali sobecky a sebestředně. Vždyť přece právě od sobectví a od sebestřednosti nás Duch svatý osvobodil. Zaměřil náš duchovní zrak na Krista. Zaměřil naše srdce na lidi kolem nás. A stále znovu se v nás ozývá jeho tichý, nicméně naléhavý hlas: *Odhlédni od sebe, křesťane! Přestaň se zabývat jen sebou samým! Nemysli jen na své starosti a radosti, jen na své potřeby, jen na své touhy a žádosti! Pokud to děláš, pokud tak stále žiješ, žij dál v sobectví, a tedy v hříchu.* (Ř 8:7)

Jak radikálně se toto biblické pojetí svobody liší od současného, kulturně daného pojetí svobody člověka! Lidé se cítí být svobodní, když jim nikdo nic nepřikazuje, když jim nikdo nic nenařizuje, když jsou sami sobě pány, když jsou jedinými kormidelníky lodi jejich života. Přitom však slouží svým vášním a touhám. Přitom vlastně nevědomky slouží tomu zlému. Vesele se plaví po otevřených vodách, a pokud při svém křižování oceánem svobody tu a tam potopí nějakou menší bárku, nic hrozného se neděje. *Neměla nám přece křížit naši cestu, no ne?*

Křesťan je však osvobozen k tomu, aby s vděčností nazýval právě Ježíše Krista jediným kormidelníkem lodi jeho života. A je osvobozen k lásce vůči bližním. Proto udělá cokoli, aby lidé kolem něj nešli ke dnu. Křesťan už totiž pochopil, že vždycky bude mít nějakého pána. Buď bude otrokem toho Zlého, nebo vděčným a horlivým služebníkem Boha. Buď bude otročit sám sobě, svým sobeckým přáním a potřebám, nebo bude radostně a svobodně sloužit svým bližním.

A zase: Právě Duch svatý nás vede ke službě bližním. To on v nás rozpaluje touhu druhým lidem pomáhat, posilovat je, modlit se za ně, potěšovat je a zastávat se jich. On v nás také působí zármutek a zklamání z toho, že jsme v této laskavé službě bližním selhali. On si totiž přeje, abychom se podobali našemu Spasiteli. Abychom ve všem byli jako on, Pán Ježíš Kristus. Přece ne náhodou mluví Písmo o lásce jako o největším a nejdůležitějším daru Ducha svatého. (1K 13) Cílem svobody je tedy laskavá služba Bohu i bližním.

III. BOŽÍ ZÁKON JE DOBRÝM RÁDCEM NA CESTÁCH SVOBODY

Bratři a sestry, apoštol dnes vyslovuje ještě jednu poměrně zásadní myšlenku: Ten, kterému Duch svatý daroval svobodu, ten, kterého Duch svatý provází životem, už není pod Božím zákonem.

- ¹⁸ *Dáte-li se však vést Božím Duchem, nejste už pod zákonem.*

Co tím má Pavel na mysli? Že by snad už Boží zákon pro věřícího člověka nic neznamenal? Že by snad už Boží slovo v životě Duchem vedeného křesťana nehrálo žádnou roli? To ne! Bůh chraň! Vždyť Písmo je Bohem vydechnuté. (2Tm 3:16-17) Autorem Písma je Duch svatý. A přesto: Čas od času se objeví křesťané, kteří prohlašují, že pro Duchem vedeného člověka už Boží zákon vůbec nic neznamená. *Vede tě Duch svatý, člověče? Pokud ano, pak už nejsi pod zákonem. Ty a Boží zákon už nemáte naprosto nic společného. Zákon se pro tebe stal naprostým cizincem. Ty už Boží zákon k životu nepotřebuješ. Duch tě přece vede. Ty můžeš v klidu a dobře žít bez Božího zákona.*

Ovšem, bratři a sestry, tak to Pavel nemyslí. Vždyť by si protirečil! Před chvílí nám důrazně připomněl, že ten, kdo žije v Duchu svatém, naplňuje Boží zákon, miluje svého bližního. (Lv 19:18)

Zákon pro křesťana není ani mrtvý, ani cizí. Souhlasím: My už nežijeme pod zákonem. My už totiž nežijeme v hříchu. My žijeme z moci Božího Ducha, který nás vede po cestách spravedlnosti. A proto nás už Boží zákon neodsuzuje. Místo nás, hříšníků, byl zákonem odsouzen jen ten jediný: Spravedlivý Pán Ježíš Kristus. Díky němu jsme ospravedlněni. Zákon už nás tedy nesoudí a neodsoudí. Zákon už není náš soudce. Co tedy s Božím zákonem, když už nejsme pod zákonem, když už se zákon proti nám neobrací? Nežijeme pod zákonem... Nežijeme ani bez zákona... My žijeme se zákonem. V souladu s Božím zákonem. V souladu s Božím slovem.

- ²² ***Ovoce Božího Ducha však je láska, radost, pokoj, trpělivost, laskavost, dobrota, věrnost, ²³ tichost a sebeovládání. Proti tomu se zákon neobrací.***

Boží zákon je náš přítel. Boží zákon je náš rádce. Boží zákon už po nás nešlape. Zákon jde s námi. A my jdeme se zákonem. Vždyť zákon, jakožto součást Písma, je dar Ducha svatého. A Duch svatý nás vede k tomu, abychom celé Písmo znali, četli, často nad ním přemýšleli, abychom se jím nechali inspirovat a vést.

Zákon vlastně říká: *Žiješ-li v Duchu svatém, chodíš-li s Duchem svatým, nemám žádných námitek. Jen radostně souhlasím s tvým životem.* A i kdyby vůči našemu životu námítka měl, i kdybychom nežili zrovna ve shodě s Duchem svatým, což se žel často stává, nemůže nás už odsoudit. Může nás jen upozornit na naše nedostatky. Může nás přátelsky napomenout. Může v nás vyvolat zármutek a touhu činit pokání. Ale nemůže nás odsoudit. Už nejsme pod mocí zákona! Žijeme z moci Ducha svatého, který se zabydlel v našem nitru. A žijeme i s Božím zákonem, s Božím slovem, kterým Duch svatý směřuje náš život. Slovy proroka Ezechiele:

- ²⁶ *A dám vám nové srdce a do nitra vám vložím nového ducha. Odstraním z vašeho těla srdce kamenné a dám vám srdce z masa.* ²⁷ *Vložím vám do nitra svého ducha; učiním, že se budete řídit mými nařízeními, zachovávat moje řády a jednat podle nich.* (Ez 36:26-27)

ZÁVĚREČNÉ SHRUTÍ

A tak, bratři a sestry, radujme se dnes z toho, že nás Duch svatý osvobodil. Co to znamená? Že nás přivázal ke Kristu, kterého smíme a máme celým životem oslavovat. Že nás přivázal k našim bližním, kterým smíme a máme v lásce sloužit. Že nás přivázal k Božímu slovu, které smíme a máme s radostí poslouchat.